

ціалістів вищої категорії шляхом залучення найобдарованішої молоді, яка б пройшла додатково до навчальних планів на індивідуальній основі поглиблену підготовку з іноземної мови, комп'ютеризації, економіки та спеціальності. Після того, як ці спеціалісти остаточно визначають напрямок своєї трудової діяльності, для них, в разі необхідності, організувати додаткове навчання і стажування за рахунок галузі, в якій має працювати спеціаліст.

ПРОБЛЕМИ ВИРОБЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В. Шпильовий, Л. Зінченко

*Київ, Міністерство
освіти України*

Найявні взаємовідносини у сфері освіти не дають змогу реформувати всю систему відповідно до сучасних вимог. Однією з основних причин кризового стану є недосконалість механізму впровадження реформ у сфері освіти.

Аналіз таких факторів, як недостатність цілеспрямованих скоординованих заходів щодо реформування освіти, недосконалість існуючого і процедура розроблення та впровадження нового законодавства, а також традиційна консервативність освіти загалом, дає підстави зробити висновок про неможливість отримання найближчим часом позитивних результатів реформування системи освіти без аналізу й усунення негативного впливу зазначених факторів.

Системний аналіз кризового стану системи освіти провідних країн світу визначає вироблення стратегії розвитку освіти як перспективну мету, а реорганізацію управління системою освіти - як першочерговий захід її реформування. При цьому систему освіти загалом доцільно розглядати з позиції загальної теорії функціональних систем. Слід також визначити, що основою функціонування системи освіти є планування і прогнозування освітньої діяльності відповідно до принципів програмного (планового) підходу та забезпечення процесу прийняття рішення.

Для подолання кризового стану перш за все необхідно виро-

бити чітку стратегію розвитку системи освіти і розробити відповідну їй глибоко структуровану програму узгоджених і тісно пов'язаних між собою заходів.

З цією метою визначається загальний напрям освітньої діяльності та близько десяти положень, які є основою для розроблення всіх інших напрямів та визначення їх основних завдань, що забезпечує можливість формування системи освіти як єдиної функціональної цілісності, спрямованої на виконання поставленого завдання.

Згідно з алгоритмами автоматизації розв'язання системних задач і принципами програмного (планового) підходу визначається архітектура експертної системи для розв'язання завдань розвитку системи освіти і відповідна їй організаційна структура органу управління освітою.

Основними завданнями управління є організація, координація, забезпечення проведення робіт для досягнення перспективної мети та контроль за їх виконанням, а саме:

- ◆ стратегічне планування;
- ◆ загальне планування;
- ◆ оперативне планування.

Склад і структуру органу управління освітою доцільно розглядати не як розрізнені елементи, а як компоненти єдиної системи освіти, характер внутрішніх і зовнішніх взаємозв'язків між якими впливає на ефективність і продуктивність функціонування всієї системи в цілому.

Внутрішня і зовнішня діяльність системи вимагає насамперед чіткого визначення поставленої перед нею мети. Основною метою реформування системи освіти можна вважати підвищення ефективності, якості і продуктивності освіти та вдосконалення її змісту. При цьому слід врахувати, що встановлені вимоги будуть доцільними і корисними тільки в тому випадку, коли вони будуть визначені з урахуванням поставленої мети, а також можливостей їх успішного виконання.

Першочерговим завданням при формуванні внутрішньої діяльності системи освіти є модернізація і поліпшення управління освітою на всіх рівнях. Характерною особливістю функціонування існуючої системи управління є розв'язання завдань управлінської діяльності у порядку їх виникнення з недостатнім аналізом існуючих

взаємозв'язків, що негативно впливає на ефективність управління системою освіти в цілому.

Такий стан значною мірою зумовлений відсутністю чіткої структурної декомпозиції функцій органів управління та їх підрозділів, наслідком чого є невідповідність складу органів управління їх структурі, що і є найвагомішою причиною недостатньої ефективності функціонування.

Зроблений висновок дає підстави визначити вирішальні недоліки в організаційній структурі, складі та їх відповідності функціональним завданням, усунення яких є нагальною потребою для забезпечення ефективного управління системою освіти.

СТРУКТУРА ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НАЦІОНАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ ТА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ

О. Панич

*Донецький
гуманітарний інститут*

Протягом останніх років органи державного управління освітою докладають чимало зусиль для приведення системи вищої освіти України у відповідність з міжнародними стандартами. Головна увага при цьому приділяється двом центральним питанням: 1) уніфікація системи освітніх рівнів, і 2) уніфікація класифікатора спеціальностей та напрямів освіти.

Першу тенденцію відображено в чинному Законі “Про освіту” (а також “Положенні про багатоступеневу систему освіти” та супровідних документах Міносвіти до нього); другу - в новому чинному класифікаторі спеціальностей, який було сформовано на базі “The International Standart Classification of Education” (ISCED), яким користується ЮНЕСКО.

Зрозуміло, що така уніфікація є необхідною передумовою міжнародної “конвертації” українських дипломів, і з цієї точки зору, безумовно, є кроком, спрямованим на виконання відповідних зобов'язань українською державою (як учасника європейської конвенції в галузі освіти). Але механічне перенесення західних стан-